

Dysgu Cymraeg

Cymraeg yn y Cartref

De Cymru
(South Wales)

Y Ganolfan
Dysgu Cymraeg
Genedlaethol —
National Centre
for Learning Welsh

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Dysgu
Learn

Cymraeg yn y cartref

Croeso! Rhagarweiniad ...

Croeso i Cymraeg yn y cartref.

The aim of Welsh in the Home is to provide you with additional phrases and vocabulary so that you can use more Welsh at home and support your child or children through bilingual education.

As well as useful Welsh phrases and vocabulary, you will learn a little about contemporary Welsh culture and traditions you can enjoy with your children, and pick up tips to help you develop your Welsh language skills in the home.

These children will help you understand which age groups are suited to activities and services mentioned in this course.

Helô, sut dych chi?

Geirfa

bisged siocled – chocolate biscuit

cân – song

cariad – love

plentyn (plant) – child (children)

teulu – family

adio – to add

hapus – happy

swnllyd – noisy

tawel – quiet

trist – sad

amser gwely – bed time

dim – zero, nothing, no

i ti – for you

syniad da! – good idea!

Syniad da!

Singing Welsh songs is a great way for you and your child to learn new words and have fun! You'll find lots of great videos of Welsh nursery rhymes online, such as this playlist prepared by Newport City Council featuring songs that your child will learn at their Cylch Meithrin or school: <https://www.youtube.com/user/newportwebteam/playlists> Many music streaming services have Welsh playlists for children and your local Welsh bookshop can help you find CDs and DVDs to play at home.

Cân: Mr Hapus

*In the Mynediad course, we use 'dw i', but you will see the more formal 'ydw i' in your child's reading books and in songs such as Mr Hapus.

Mr Hapus ydw i, ydw i
Mr Hapus ydw i, ydw i
Mr Hapus ydw i
Mr Hapus ydw i
Mr Hapus ydw i, ydw i

Mr Trist ydw i, ydw i
Mr Trist ydw i, ydw i
Mr Trist ydw i
Mr Trist ydw i
Mr Trist ydw i, ydw i

Mr Swnllyd ydw i, ydw i
Mr Swnllyd ydw i, ydw i
Mr Swnllyd ydw i
Mr Swnllyd ydw i
Mr Swnllyd ydw i, ydw i

Mr Tawel ydw i, ydw i
Mr Tawel ydw i, ydw i
Mr Tawel ydw i
Mr Tawel ydw i
Mr Tawel ydw i, ydw i

Ti a Chi

*With your child, you should use the singular and informal **Ti**. Some children use **chi** with a parent as a sign of respect, but it's more common now for children to call a parent **ti**. **Chi** is used when talking to more than one person, so you should use it if you have more than one child, when speaking to both or all of them.*

Sgwrs 1 – Amser gwely

A: Dim i-pad nawr. Amser gwely i ti!

B: O! Dw i'n gwyllo Sam Tân!

A: Na, amser gwely.

B: Iawn.

A: Nos da cariad.

B: Nos da.

Sgwrs 2

A: Sut dych chi, blant?

B: Iawn. Sut wyt ti, mam/dad?

A: Dw i wedi blino.

B: Bisged siocled?

A: Plŷs - diolch!

Rhifau 1-10

Adio to add

*Work with a partner to fill in the gaps below with the correct answer yn Gymraeg. Then, read the sums out loud, with one partner reading the first part and the other providing the answer, for example: **Partner 1:** Un adio dau **Partner 2:** Tri*

You could also do this exercise with your child.

$$1 + 2 = \text{tri} \quad 2+3 = \quad 2+1+1 = \quad 3+2+1 = \quad 5+4 =$$

$$2+3+3 = \quad 1+1 = \quad 5+4+1 = \quad 3+4 =$$

1 2 3 4 5

Y Teulu

This is the Davies family. Choose the correct words to fill in the gaps in their speech bubbles.

da

dw i

Bow wow

Alys

dych

Helô

Pwy

Lisa
(Mam)

Helô! Lisa _____.
Sut _____ chi?

Alun
(Dad)

Prynhawn _____.
Alun dw i. _____
dych chi?

Alys

Helô! _____
dw i.

Gruff

_____!

Pero

Wyt ti'n hoffi coffi?

Geirfa

brechdan(au) – sandwich(es)

gitâr (gitarau) – guitar(s)

gwers(i) – lesson(s)

stori (storïau) – story (stories)

llyfr(au) – book

lliwio – to colour

dim byd – nothing

trip ysgol – school trip

yn yr ysgol – in school

yn y tŷ – in the house / at home

ymarfer corff – P.E.

Syniad da!

'Dyn ni'n hoffi...

Cyw is the Welsh language Service for children on S4C, which is on from 06:00-12:00 dydd Llun – dydd Gwener, 06:00 – 08:00 dydd Sadwrn a 06:00 – 09:00 dydd Sul. You can also catch up with **Cyw** at any time on Clic, i-player or on the **Cyw** website www.cyw.cymru

Cyw's colourful animal characters are very appealing to young children. As well as being fun and entertaining, **Cyw** programmes and songs will help you and your child develop literacy and numeracy skills in Welsh.

Cân: Dyddiau'r Wythnos

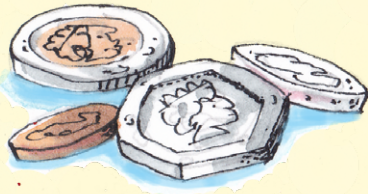
Un, dau, tri, pedwar, pump, chwech, saith,
Cyfrwch y diwrnodau gyda ni! *Count the days with us!*

You will find more Cyw songs (and their full lyrics) on www.cyw.cymru/en/songs and traditional Welsh songs on <https://cyw.cymru/en/caru-canu/>

This is Aled's school timetable. What does he need every day?
Match the pictures to the correct activities.

Dydd Llun	Dydd Mawrth	Dydd Mercher	Dydd Iau	Dydd Gwener
llyfr darllen	ymarfer corff	Trip ysgol! brechdanau arian	ymarfer corff	gwerau gitâr

Ymarfer

Take it in turns with your partner to read the questions and responses.
Then, replace the underlined words with other nouns or verb-nouns that
you know in Welsh.

Wyt ti'n hoffi Sam Tân?

Nac ydw, ond dw i'n hoffi Sali Mali.

Wyt ti'n hoffi bisgedi?

Nac ydw, ond dw i'n hoffi cacennau.

Wyt ti'n hoffi darllen?

Nac ydw, ond dw i'n hoffi lliwio.

Wyt ti'n hoffi canu?

Nac ydw, ond dw i'n hoffi chwarae.

Sgwrs 1

A: Beth wyt ti'n hoffi yn yr ysgol?
 B: Dim byd.
 A: Dim byd? Wyt ti'n hoffi darllen?
 B: Nac ydw.
 A: Wyt ti'n hoffi lliwio?

B: Nac ydw.
 A: Wyt ti'n hoffi canu?
 B: Nac ydw. Ofnadwy!
 A: Wyt ti'n hoffi chwarae?
 B: Ydw, wrth gwrs! Bendigedig!
 Dw i'n hoffi amser chwarae!

Sgwrs 2

A: Ble dych chi'n mynd, blant?
 B + C: 'Dyn ni'n mynd i chwarae.
 A: Na, amser te. Sbageti heno.
 B: Dw i ddim yn lico sbageti.
 C: Dw i ddim yn lico sbageti chwaith.

A: Dych chi'n bwyta sbageti yn yr ysgol!
 B: Dw i'n lico sbageti yn yr ysgol.
 C: Dw i ddim yn lico sbageti yn y tŷ.
 Ych a fi!
 A: Hmff.

Llenwch y bylchau

Fill in the gaps with the correct words from the list below.

darllen siopa dw ddim canu hoffi

Helo, Alys _____ i. Dw i'n _____ chwarae, _____ a
_____ llyfrau. Dw i _____ yn hoffi _____
bwyd gyda Mam.

Cyfieithwch *Translate*

I don't like reading.

.....

Where do you buy books?

.....

I like playing football.

.....

When do you watch Cyw?

.....

Dych chi eisiau paned?

Geirfa

enfys(au) – rainbow(s)

mathemateg – mathematics

siop Gymraeg – Welsh shop

bloc(iau) – block(s)

cwpan(au) – cup(s)

tegan(au) – toy(s)

hardd – beautiful

fan hyn – here

gyda – with

wedi gorffen – finished; all gone

Syniad da!

'Dyn ni'n hoffi...

Apps are a great way to keep your children entertained when you're busy or on the go, and many have educational benefits too. In recent years, Welsh apps have been developed for children of all ages, such as Tric a Chlic, Magi Ann, Mistar Urdd and Nofel Graffeg, as well various Cyw and Stwnsh apps.

Why not download a Welsh app today? The Welsh Government's Hwb website (hwb.gov.wales) would be a good place to search.

Cân: Lliwiau'r enfys

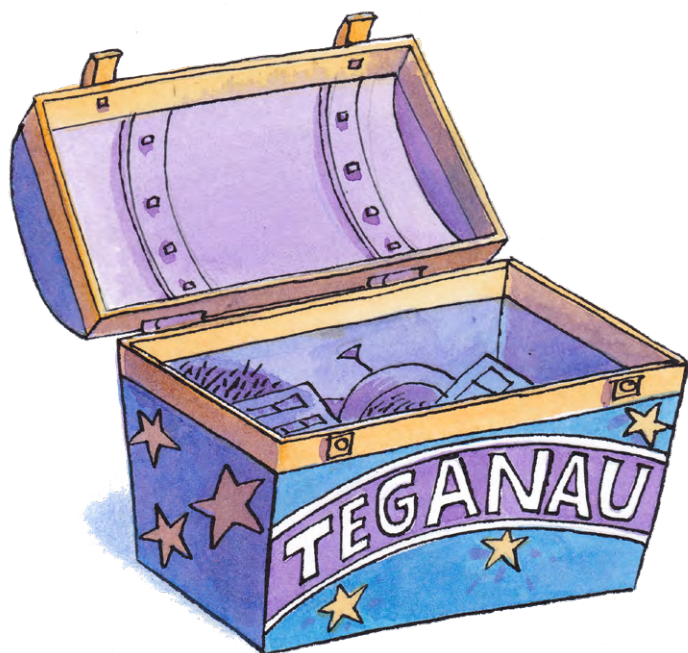
Coch a melyn a pinc a glas
Porffor ac oren a gwyrdd,
Dyma liwiau'r enfys,
Lliwiau'r enfys,
Lliwiau'r enfys hardd.

*These are the colours
of the rainbow,
colours of the
rainbow, colours of
the beautiful rainbow.*

With your child, use the colour code below to colour in these teganau (toys).
Then label each tegan yn Gymraeg.

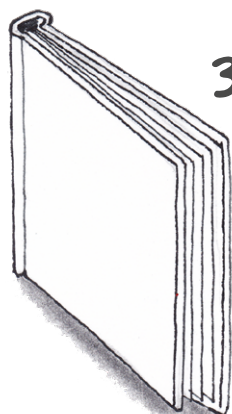
1. melyn 2. glas 3. gwyrdd 4. coch 5. oren

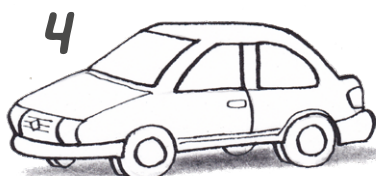
1

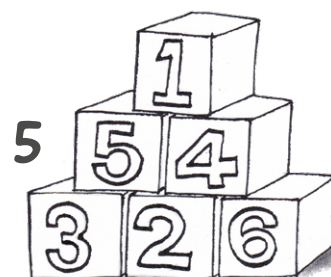
2

3

4

5

Sgwrs 1

A: Dw i eisiau chwarae.

B: Wyt ti eisiau chwarae gyda blociau?

A: Nac ydw, dw i eisiau chwarae gyda tedi melyn.

B: Dyma ti, tedi melyn.

A: Diolch. Mae tedi eisiau diod.

B: Dyma ti, dŵr i tedi.

A: Na, llaeth plŷs. Mae tedi'n hoffi llaeth.

B: Iawn, llaeth i tedi. Dyma ti.

A: Diolch. Da iawn tedi – wedi gorffen!

If your child goes to a Cylch Meithrin or a Welsh-medium nursery, you may have heard her/him using the phrase 'wedi gorffen', which means 'finished' or 'all gone!'. In south Wales, other words are also used in this context, such as 'wedi bennu' and 'wedi cwpla'.

Read this sgwrs between Lewys and his father, and fill in the gaps with the correct words from the list.

ti blino
cartref
ofnadwy

i diod
Mathemateg
eisiau

Lewys: Dw i ddim eisiau gwneud y gwaith cartref _____.

Dad: Pam?

Lewys: Dw i wedi _____ a dw i eisiau diod.

Dad: Dyma ti. _____.

Lewys: Diolch. Dw i _____ bisged hefyd. A dw i eisiau banana.

Dad: Iawn. Dyma _____.

Lewys: A dw _____ eisiau...

Dad: Na, dim byd arall. Gwaith _____ plis.

Lewys: O Dad, rwyd ti'n _____ !

Sgwrs 2 Y Siop Gymraeg

Sgwrs 2 happens in a Siop Gymraeg (Welsh shop). Why not visit a Siop Gymraeg? You can buy Welsh books, DVDs and cards, and staff will be happy to help you practise your Cymraeg.

Read this sgwrs with your partner, taking turns to read both parts.

Then, replace the underlined words with some of the options below.

A: Bore da, sut dych chi?

B: Da iawn, diolch. A chi?

A: Da iawn, diolch. Dych chi eisiau help?

B: Ydw plŷs. Dw i eisiau DVD Sali Mali.

A: Dyma chi. Fan hyn.

B: Dw i eisiau llyfr Sali Mali hefyd, plŷs.

Llyfr oren Sali Mali.

A: Dyma chi. Llyfr oren Sali Mali.

Rhywbeth arall?

B: Dim diolch. Diolch yn fawr!

wedi blino heddiw

bendigedig

DVD Sam Tân

Pyjamas porffor Dewin a Doti

DVD Deian a Loli

llyfr Dona Direidi

llyfr pinc Dona Direidi

iawn

CD Cyw

llyfr Dysgu Cymraeg

llyfr melyn Dysgu Cymraeg

Pyjamas Dewin a Doti

Mynd a dod

Geirfa

gofalwraig – female carer/caretaker

cylch(oedd) – circle(s), group(s)

chwarae meddal – soft play

deinosor(iaid) – dinosaur(s)

gofalwr (gofalwyr) – male carer/caretaker

pwll peli (pyllau peli) – ball pool(s)

hanner tymor – half term

yma – here

Syniad da!

‘Dyn ni’n hoffi...

Mudiad Meithrin is the main provider of Welsh-medium early years care and education in the voluntary sector. If you have young children, they might be attending a local Cylch Meithrin or a Cylch Ti a Fi run by Mudiad Meithrin. As well as supporting your child's personal, social and emotional development, these Cylchoedd (circles or groups) will give your child a head start in Welsh and prepare them for Welsh-medium primary education. Mudiad Meithrin also produce exciting and innovative educational resources. Visit www.meithrin.cymru for more information.

Cân: Un bys, dau fys

This is one of the first songs that young children learn in their Cylch Meithrin or Nursery.

Un bys, dau fys, tri bys yn dawnsio,	<i>One finger, two fingers, three fingers dancing,</i>
pedwar bys, pum bys, chwe bys yn dawnsio,	<i>four fingers, five fingers, six fingers dancing,</i>
saith bys, wyth bys, naw bys yn dawnsio,	<i>seven fingers, eight fingers, nine fingers dancing</i>
deg bys yn dawnsio'n llon.	<i>ten fingers dancing happily.</i>

The video below of children at a Cylch Meithrin was produced by Newport City Council.

<https://www.youtube.com/watch?v=d-AUurrXDdQ>

Sgwrs 1 - Canolfan Chwarae Meddal Caerffili

Sam: Helô, sut dych chi?

Ceri: Da iawn diolch, a chi?

Sam: Iawn, ond wedi blino! Sam dw i, a dyma Gwilym.

Ceri: Ceri dw i, a dyma Mared. O ble dych chi'n dod?

Sam: 'Dyn ni'n dod o Bontypridd, dim Caerffili, ond 'dyn ni'n hoffi dod yma.

Ceri: 'Dyn ni'n hoffi dod yma hefyd.

Mae Mared yn hoffi'r pwll peli a dw i'n hoffi'r coffi!

Sam: Dw i'n mynd i brynu coffi nawr. Beth dych chi eisiau?

Ceri: Dych chi'n siŵr ?

Sam: Ydw, wrth gwrs.

Ceri: Americano mawr, plis.

Sam: Dim problem.

Ceri: Diolch!

Sgwrs 2

Mam/Dad: Ble rwyd ti'n mynd?

Plentyn: Dw i'n mynd i'r gwaith.

Mam/Dad: O? Ble rwyd ti'n gweithio?

Plentyn: Dw i'n gweithio yn yr amgueddfa.

Mam/Dad: Beth wyt ti'n wneud yn yr amgueddfa?

Plentyn: Dw i'n chwarae gyda'r deinosor.

Mam/Dad: Ble mae'r amgueddfa?

Plentyn: Yma.

Mam/Dad: Dw i eisiau mynd i'r amgueddfa gyda ti.

Plentyn: Iawn. Pum punt, plŷs!

Beth dych chi'n mynd i wneud dros y penwythnos?

Cofiwch, *use dw i if you're writing about yourself, and 'dyn ni if you're writing about you and your family.*

Nos Wener:

.....

.....

.....

.....

.....

Dydd Sadwrn:

.....

.....

.....

.....

.....

Dydd Sul:

.....

.....

.....

.....

.....

UNED 5

Beth wnest ti ddoe?

Geirfa

pysen (pys) – pea(s)

taten (tatws) – potato(es)

bwydo – to feed

gwisgo – to get dressed

newid – to change

peintio – to paint

ysgrifennu – to write

yn anffodus – unfortunately

selsigyn (selsig) – sausage(s)

tŷ bach twt – playhouse, Wendy house

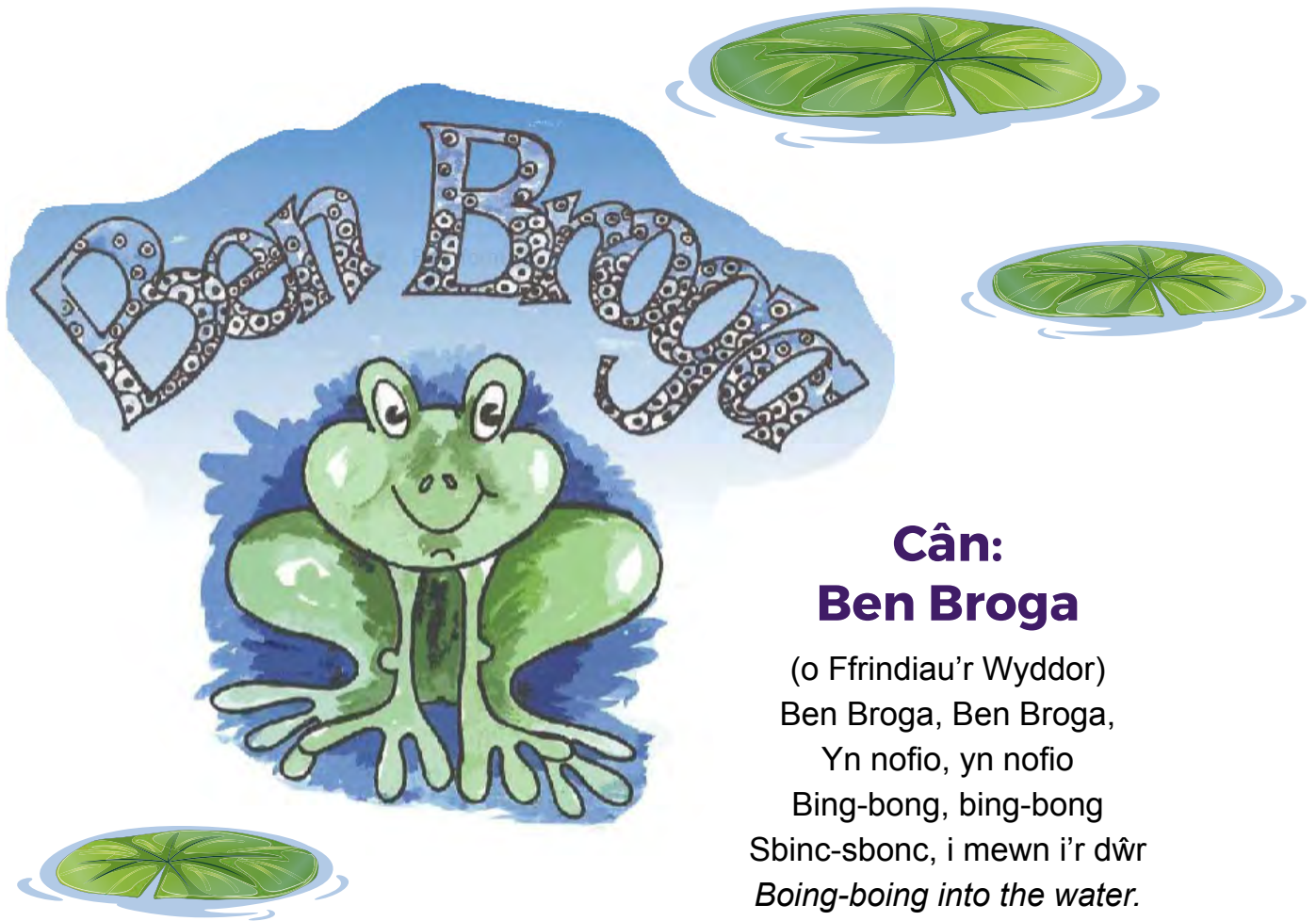
Syniad da!

'Dyn ni'n hoffi... Ffrindiau'r Wyddor

Ffrindiau'r Wyddor (*Friends of the Alphabet*) is a colourful and interactive resource on the Welsh Government's Hwb website (www.hwb.gov.wales) which introduces the letters of the Welsh alphabet. Each letter has its own character and a story to read or listen to, as well as a series of animations, a vocabulary wall which can be used to listen to different words and a simple song.

Cân: Ben Broga

(o Ffrindiau'r Wyddor)
Ben Broga, Ben Broga,
Yn nofio, yn nofio
Bing-bong, bing-bong
Sbinc-sbonc, i mewn i'r dŵr
Boing-boing into the water.

Sgwrs 1

Rhiant: Beth wnest ti yn yr ysgol heddiw?

Plentyn: Yn y bore, darllenais i lyfr ac ysgrifennais i stori. Wedyn, chwaraeais i yn y tŷ bach twt.

Rhiant: Beth wnest ti amser cinio?

Plentyn: Bwytais i datws, pys a selsig. Wedyn, chwaraeais i gyda Mari a Dewi.

Rhiant: Beth wnest ti ar ôl cinio?

Plentyn: Mathemateg. Wedyn peintiais i.

Rhiant: Peintio beth?

Plentyn: Car coch.

Rhiant: Da iawn, cariad!

Dyddiadur Mali

**Helo, Mali dw i.
Mam Elin a Jac dw i.**

*Look at these selfies of Mali
and write what she did every
day.*

*The first one has been done
for you*

Dydd Llun

Bwytais
i gacen.

Dydd Mawrth

Dydd Mercher

Dydd Iau

Dydd Gwener

Sgwrs 2

- A:** Dw i eisiau bwyd!
B: Sori, dim bwyd eto.
A: O? Beth wnest ti heddiw, 'te?
B: Gwisgais i. Gwisgais i'r babi.
A: Wedyn?
B: Bwydais i'r babi. Newidiais i'r babi.
A: O.
B: Wedyn, newidiais i'r babi eto!
A: Beth wedyn?
B: Bwydais i'r babi. Cerddais i i'r parc gyda'r babi. Canais i i'r babi.
A: Beth wedyn?
B: Newidiais i'r babi ETO!
 O, dw i wedi blino'n lân.
A: OK cariad. Dw i'n coginio heno.

Y Treigladd Meddal

*Fill in the gaps in the sentences below using the options in the box.
 Remember to mutate the word that follows the verb.*

Yfais i _____ yn y caffi gyda fy ffrind.

Bwytais i _____ a salad gyda'r pysgodyn.

Darllenais i _____ ddoe.

Bwytais i _____ i frecwast.

Gwisgais i _____ newydd i'r parti.

Golchais i _____.

coffi
 banana
 papur newydd
 grawnwin
 dillad
 tatws

UNED 6

Sut mae'r tywydd?

Geirfa

creision – *crisps*

disgo(s) – *disco(s)*

oed – *age, of age*

parti (partïon) – *party (parties)*

pen-blwydd(i) – *birthday(s)*

rhiant (rhieni) – *parent(s)*

gwrando – *to listen*

gofyn – *to ask*

bob amser – *always, all the time*

(yn) wir – *truly, really*

Syniad da!

'Dyn ni'n hoffi... darllen

As any early years practitioner will tell you, reading with your child is very important to develop language and listening skills, and it's never too early to start. Even babies respond to picture books and love hearing their parents' voices. You can help develop your child's Welsh language skills by reading Welsh or bilingual books together. Your local **siop Gymraeg** can help you choose suitable books. Here are a few other things to remember:

When reading to a child, it's important to point at the words to show that the letters mean something, and aren't just squiggles! Eventually, your child will start to recognise letters.

Books that rhyme are very appealing to children and help them remember new words and phrases.

If you're not sure where to start with Welsh books, why not try a Welsh version of a familiar English book such as The Gruffalo? (Y Gryffalo, www.drefwen.com).

Cân: Bwrw glaw yn sobor iawn

*Your child will probably learn this popular Welsh nursery rhyme about the weather in **Cylch** or **ysgol**. Why not watch this version of the song by Caru Canu, the Cyw animation series?*

<https://www.youtube.com/watch?v=kvuur1Hm9HE>

Bwrw glaw yn sobor iawn	<i>It's raining cats and dogs</i>
Wel dyna b'nawn anghynnes,	<i>Well what a miserable afternoon,</i>
'Mochel dan yr ambarél	<i>Sheltering under the umbrella</i>
A cherdded fel brenhines.	<i>And walking like a queen.</i>

Symiau

Write the answers yn Gymraeg, in words.

Un deg pedwar adio dau =	_____
Wyth deg naw adio chwech =	_____
Dau ddeg tri adio pump =	_____
Saith deg adio naw =	_____
Pum deg wyth adio pedwar =	_____
Chwe deg tri adio chwech =	_____
Naw deg pump adio pump =	_____

Sgwrs 1: Parti pen-blwydd

Jac: Helo Sam, sut wyt ti?

Sam: Dw i'n brysur! Mae parti pen-blwydd Lili dydd Sadwrn.

Jac: Ble mae e?

Sam: Yn Neuadd y Dref, gyda disgo Bob y Clown.

Jac: Pryd mae e?

Sam: Mae e'n dechrau am un o'r gloch.

Jac: Pryd mae e'n gorffen?

Sam: Tri o'r gloch.

Jac: Wyt ti'n gwneud bwyd?

Sam: Ydw. Brechdanau, creision, selsig bach.

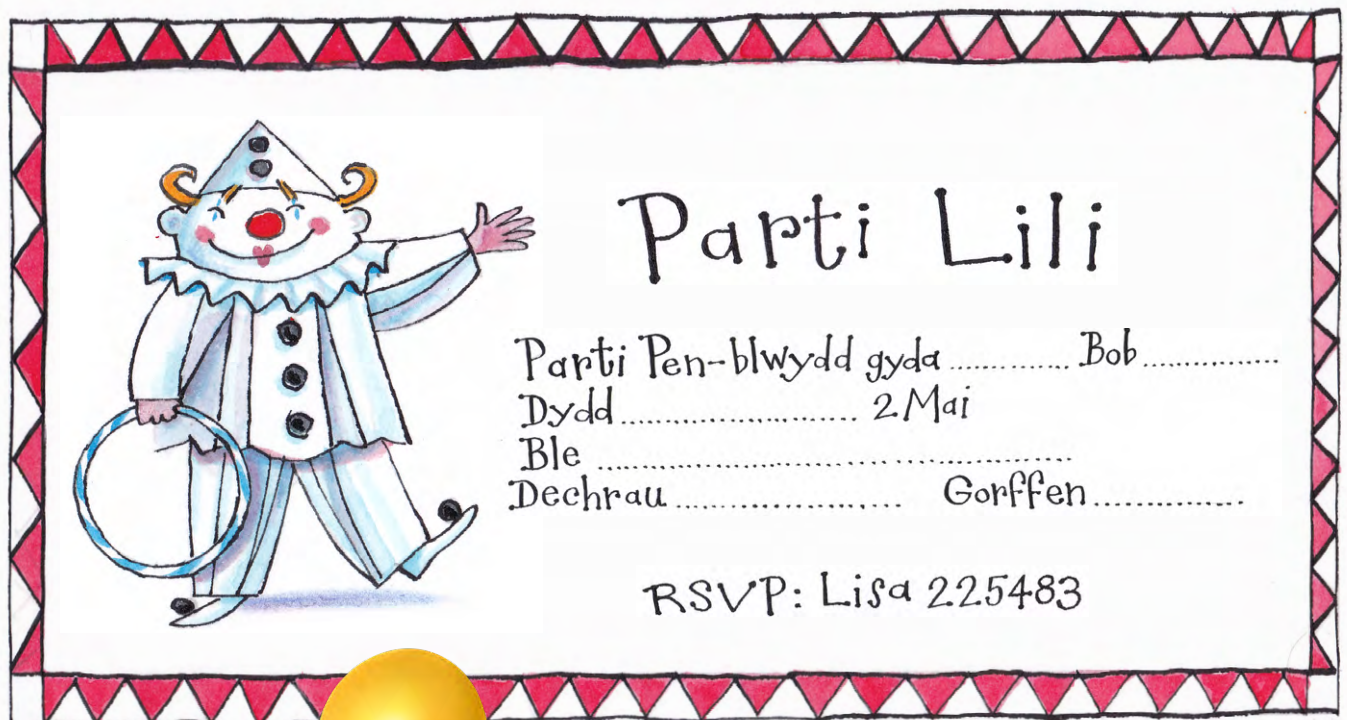
Jac: Wyt ti'n gwneud cacen?

Sam: Nac ydw, wir! Dw i ddim yn hoffi gwneud cacennau. Mae Mam yn gwneud cacen. Mae hi'n gallu coginio'n dda.

Jac: Da iawn. Wel, pob lwc!

Sam: Diolch!

After reading the dialogue with your partner,
fill in the blanks in Lili's party invitation.

Parti Lili

Parti Pen-blwydd gyda Bob

Dydd 2 Mai

Ble

Dechrau Gorffen

RSVP: Lisa 225483

Sgwrs 2 – noson rieni

Athrawes: Noswaith dda, sut dych chi?

Mam/Dad: Da iawn diolch, a chi?

Athrawes: Iawn diolch, ond dw i wedi blino a dweud y gwir. Mae hi'n brysur yma!

Mam/Dad: Ydy. Wel, sut mae Lili yn yr ysgol?

Athrawes: Da iawn. Mae hi'n gweithio'n dda ac mae hi'n gwrando bob amser. Mae hi'n gallu darllen yn dda.

Mam/Dad: Dw i'n darllen gyda hi bob nos. 'Dyn ni'n hoffi darllen.

Athrawes: Da iawn chi.

Mam/Dad: Beth am ysgrifennu?

Athrawes: Mae hi'n hoffi ysgrifennu ac mae hi'n gwneud Mathemateg yn dda hefyd.

Mam/Dad: Da iawn.

Athrawes: Dych chi eisiau gofyn cwestiwn arall?

Mam/Dad: Nac ydw. Mae Lili yn hapus yn yr ysgol, felly dw i'n hapus.

Athrawes: Diolch.

Mam/Dad: Diolch i chi.

Ydy hi'n gweithio?

Geirfa

cegin – kitchen	cloc larwm – alarm clock
lolfaf – lounge, living room	tŷ bach – toilet
ystafell(oedd) – room(s)	hwyr – late
ystafell fwyta – dining room	tost – ill
ystafell wely – bedroom	druan bach – poor love
ystafell ymolchi – bathroom	lan llofft – upstairs
ffeindio – to find	paid â phoeni – don't worry
	siorts rygbi – rugby shorts

Syniad da!

'Dyn ni'n hoffi... Radio Cymru

BBC Radio Cymru is *BBC Cymru Wales's Welsh-language national radio network*. You can listen to Radio Cymru from 5:30am to midnight every day on FM, DAB, digital TV and online. Its sister station – Radio Cymru 2 – broadcasts light entertainment programmes every morning and plays a mixture of Welsh and English-language music. Even if you only speak a little Welsh, hearing the Welsh language and listening to Welsh music will help develop your Welsh language skills. You'll also learn about Welsh culture, and who knows, you might discover a new favourite band or artist! Why not ask your tutor to recommend some programmes for children and families?

Cân: Pobl sy'n helpu (Cyw)

Mae llawer o bobl yn ein helpu ni
Ar y stryd neu yn y tŷ
Mae llawer o bobl yn ein helpu ni
Ond pwy sydd yn ein helpu?
A wyddoch chi?

People who help us

Many people help us
On the street or in the house
Many people help us
But who helps us?
Do you know

To listen to the song, go to: <https://www.youtube.com/watch?v=tHRMvg8fcYw>

Pobl sy'n helpu eich plentyn

athro
athrawes
mam-gu
tad-cu
nyrs
Meddyg Teulu

People who help your child

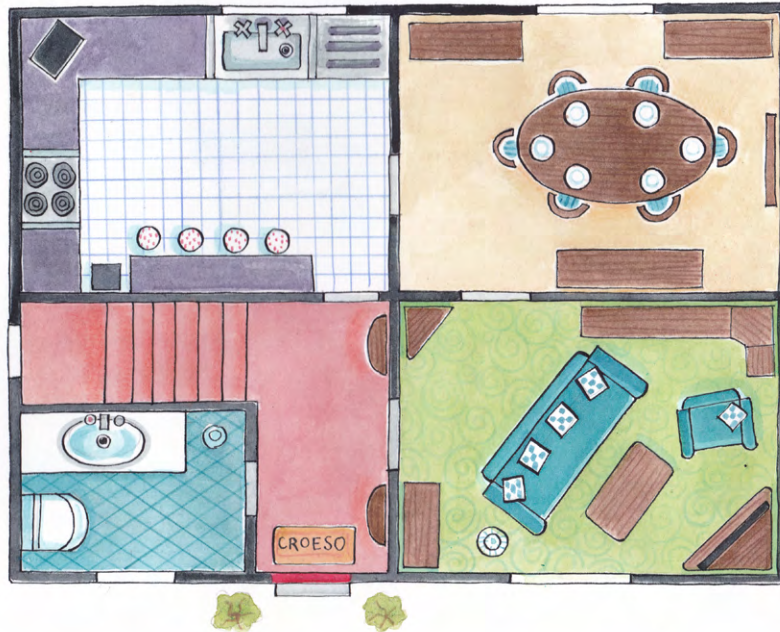
male teacher
female teacher
grandmother
grandfather
nurse
GP

Sgwrs 1 – Yn y dosbarth

Athro: Bore da! Sut dych chi?
Plant: Da iawn, diolch.
Athro: Nawr, ydy pawb yma? Sam...?
Sam...? Ydy e yma?
Plant: Nac ydy. Dyw e ddim yn dda.
Mae e'n dost.
Athro: O druan bach. Nesaf... Lisa?
Lisa: Yma!
Athro: Zak?

Zak: Yma!
Athro: Mali...? Mali...?
Mali: Dw i yma! Dyma fi! Sori, dw i'n
hwyr. Cysgais i'n hwyr. Dw i
eisiau cloc larwm newydd!
Athro: Mae'n iawn. Idris?
Plant: Dyw e ddim yma chwaith.
Mae e'n dost hefyd.
Athro: Dim Idris! Dim Sam! O diar!

Ystafelloedd y tŷ

Llawr gwaelod

Lan llofft

Beth yw'r ystafelloedd yma? Write the correct names for each room:

ystafell wely cegin tŷ bach lolfa ystafell fwyta ystafell ymolchi

Ble mae Tedi?

You decide ble mae Tedi. Your partner has to ask questions to find out in which room he is. Atebwch **Ydy** neu **Nac ydy**. Then change roles.

Ydy e yn y gegin?

Ydy e yn yr ystafell wely?

Ydy e yn y tŷ bach?

Ydy e yn y lolfa?

Ydy e yn yr ystafell fwyta?

Ydy e yn yr ystafell ymolchi?

Sgwrs 2

Plentyn: Ble mae'r siorts rygbi?

Rhiant: Dw i ddim yn gwybod.

Ydyn nhw lan llofft?

Plentyn: Nac ydyn.

Rhiant: Ydyn nhw yn y gegin?

Plentyn: Nac ydyn. O na! Ble maen nhw? Dw i'n chwarae rygbi yn yr ysgol fory!

Rhiant: Paid â phoeni! Maen nhw yn y tŷ. 'Dyn ni'n gallu ffeindio'r siorts. Beth am edrych yn yr ystafell fwyta?

Plentyn: 'Dyn nhw ddim yn yr ystafell fwyta.

Rhiant: Wyt ti'n siŵr?

Plentyn: Ydw. 'Dyn nhw ddim yn y tŷ bach chwaith.

Rhiant: Beth am edrych yn y bag ysgol?

Plentyn: Iawn. O! Dyna nhw! Siorts rygbi.

Rhiant: Da iawn!

UNED 8

Adolygu ac ymestyn

Geirfa

basged(i) – *basket(s)*

wyres(au) – *granddaughter(s)*

trefnu – *to arrange, to organise*

dechreuwr (-wyr) – *beginner(s)*

lle(oedd) – *place(s)*

ŵyr (wyrion) – *grandson(s)*

parod – *ready*

dim eto – *not yet*

hanner tymor – *half term*

ychydig bach – *a little bit*

yn gyntaf – *firstly, first of all*

Syniad da!

'Dyn ni'n hoffi... Mentrau Iaith

There are 22 Mentrau Iaith (Language Initiatives) throughout Wales. Their aim is to enable people of all ages to use the Welsh language in their communities and to socialise through the medium of Welsh. They arrange various activities for fluent Welsh speakers and Welsh learners, such as concerts, drama clubs for children, canu gyda babi (singing with baby) art clubs and dosbarthiadau ioga. Why not search online for your local Menter Iaith? As well as practising your Welsh, you and your family can meet new friends and develop new skills.

Cân: Beth sydd yn y fasged siopa?

Beth sydd yn y fasged siopa?
fasged siopa, fasged siopa,
Beth sydd yn y fasged siopa?
Dewch i ni gael gweld.

*What's in the shopping basket?
shopping basket, shopping basket,
What's in the shopping basket?
Let's have a look.*

Afal sy'n y fasged siopa,
fasged siopa, fasged siopa,
Afal sy'n y fasged siopa,
Rhywbeth neis i de.

*There's an apple in the shopping basket,
shopping basket, shopping basket,
There's an apple in the shopping basket,
Something nice for tea.*

*Why not practise your new geirfa with this song?
You can replace afal with bara, pasta, creision...*

There is a great video of Y Fasged Siopa on the Caru Canu website:

 <https://www.youtube.com/watch?v=5jSaVx70N2c>

Tasg!

Hwrê! Eich tasg (*your task*) yw mynd i'r siop Gymraeg leol (*local Welsh shop*) a siarad Cymraeg gyda'r staff.

Sgwrs 1 – Ffonio'r pwll nofio

Derbynnydd: Prynhawn da, Pwll Nofio Abercastell. Gaf i helpu?

Rhiant: Prynhawn da. Dw i eisiau trefnu gwersi nofio i'r plant, Anna a Gwydion. Maen nhw'n bump oed.

Derbynnydd: Wrth gwrs. Ydyn nhw'n gallu nofio ychydig bach?

Rhiant: Nac ydyn, dim o gwbl.

Derbynnydd: Iawn, mae dosbarth nos Fercher am bump o'r gloch - dosbarth sblash i ddechreuwyd. Mae'r athro nofio yn y dŵr gyda'r plant. Mae'n neis iawn.

Rhiant: Da iawn. Gaf i gadw lle i'r plant?

Derbynnydd: Wrth gwrs. Anna a Gwydion Jones... pump oed... pump o'r gloch nos Fercher yn y dosbarth Sblash. Iawn?

Rhiant: Iawn. Beth yw'r pris?

Derbynnydd: Pedwar deg punt bob hanner tymor.

Rhiant: Ardderchog. Gaf i dalu nawr?

Derbynnydd: Cewch.

Rhiant: O na... gaf i ffonio wedyn i dalu? Dw i ddim yn gallu ffeindio'r cerdyn banc!

Derbynnydd: Wrth gwrs. Hwyl!

Rhiant: Hwyl!

Llenwch y bylchau gyda *yn neu mewn* *Fill in the gaps with yn or mewn*

Helo, Rhian dw i. Dw i'n byw _____ tref fach yng Nghymru o'r enw Abercastell. Dw i'n gweithio _____ Cylch Meithrin. Mae'r Cylch Meithrin _____ Neuadd Abercastell. Dw i'n gyrru i Abercastell _____ y car bach coch bob bore. Mae'r Cylch yn dechrau am naw o'r gloch. Yn gyntaf, mae'r plant bach yn canu gyda fi. Wedyn 'dyn ni'n mynd ma's i chwarae. Dw i'n hoffi garddio gyda'r plant bach. Tua deg o'r gloch dw i'n gwneud bwyd i'r plant _____ y gegin. Maen nhw'n bwyta tost a banana neu afal. Ar ôl cael bwyd, 'dyn ni'n darllen stori _____ y llofa ac yn peintio. Wedyn, amser chwarae! Am hanner dydd mae'r plant yn mynd adre. Dw i'n lico gweithio _____ y Cylch Meithrin.

Sgwrs 2

Caffi'r pwll nofio [yn edrych ar y dosbarth nofio]

A: Helô, gaf i eistedd yma?

B: Wrth gwrs. Ydy'r plant yn dysgu nofio?

A: Ydyn. Maen nhw yn y pwll nawr. Maen nhw'n hapus.

B: Mae'r athro nofio yn dda iawn. Maen nhw'n edrych yn hapus.

A: Ydyn. Maen nhw'n hoffi sbasio yn y dŵr. Dych chi'n byw yn Abercastell?

B: Ydw. Dw i yma gyda'r ŵyr, Ifan. Mae e yn y dosbarth yma hefyd. Dyna Ifan gyda'r bêl oren.

A: Ydy e'n mynd i Ysgol Abercastell?

B: Nac ydy, dim eto. Mae e'n dechrau yr wythnos nesa. Mae e eisiau mynd i'r ysgol nawr – mae e'n barod.

A: Mae'r plant yn hoffi'r ysgol.

B: Mae'n ysgol neis. Dw i'n gweithio yn Ysgol Abercastell. Dw i'n gweithio yn y gegin.

A: Wel wel. Chris dw i.

B: Lyn dw i. Ond Mrs Griffiths yn yr ysgol!

A: A! Chi yw Mrs Griffiths! Mae'r plant yn hoffi Mrs Griffiths!

B: Dw i'n hoffi'r plant i gyd – maen nhw'n hyfryd.

Prynon ni fara Geirfa

hosan (sanau) – sock(s)

mwynhau – to enjoy

cewyn(nau) – nappy(nappies)

ffefryn(nau) – favourite(s)

arbennig – special, excellent

ers – since

ffa pob ar dost – beans on toast

methu aros – can't wait

tan tro nesa – 'till next time

'Dyn ni'n hoffi... Yr Urdd

The Urdd is a national voluntary youth movement, with over 55,000 members aged between 8 and 25. Its aim is to give children and young adults opportunities to enjoy Welsh-medium activities and to contribute to their communities. The Urdd runs sports clubs and activities for children and young adults throughout Wales. It also organises Eisteddfod yr Urdd, which is Europe's largest youth festival, and has three residential centres: Llangrannog, Glan-llyn and Gwersyll Caerdydd (which is based at Cardiff's Millennium Centre).

Visit www.urdd.cymru for more information about how the Urdd could help you and your family speak Welsh and have fun!

Cân: Hei Mr Urdd

This song is about the Urdd mascot, Mr Urdd. Your children will learn a dance for this song - Dawns Mr Urdd – if they visit one of the Urdd's residential centres.

Watch the 2019 version of Hei Mr Urdd yma:

https://www.youtube.com/watch?v=2V0AJm_XcPc

Hei Mr Urdd yn dy goch, gwyn a gwyrdd,
Mae hwyl i'w gael ym mhobman yn dy gwmni,
Hei Mr Urdd tyrd am dro ar hyd y ffyrdd,
Cawn ganu'n cân i holl ieuenctid Cymru.

*Hey Mr Urdd in your red, white and green,
There's always fun to be had in your company,
Hey Mr Urdd come for a walk along the roads,
We'll sing our song to the youth of Wales.*

Parwch y llun gyda'r
frawddeg gywir.
*Match the pictures
and sentences.*

Gwylion ni'r teledu

Chwaraeon ni
yn yr ardd

Bwyton ni ffa
pob ar dost

Gwnaethon
ni gacen

Cerddon ni
i'r siop

Siaradon ni â ffrindiau

Sgwrs 1

Ceri: Hello! Croeso'n ôl!

Sam: Diolch. Dych chi'n iawn?
Ydy'r plant yn cysgu?

Ceri: Ydyn, ers wyth o'r gloch.
Mae popeth yn iawn.

Sam: Da iawn. Fwyton nhw swper?

Ceri: Do. Maen nhw'n blant da.

Sam: Beth wnaethoch chi wedyn?

Ceri: Gwnaethon ni jig-so a gwylion
ni CywTiwb. Yna, darllenon
ni stori.

Sam: *Ble mae Sali Mali?*

Ceri: Ie, y ffefryn. Wnaethoch chi
fwynhau'r band?

Sam: Do! Chwaraeon nhw'n dda
iawn. Mae'r gitarydd yn
arbennig.

Ceri: Fwytoch chi ma's yn rhywle?

Sam: Do, bwyton ni yn Giovanni's.
Bendigedig!

Ceri: Da iawn. Dw i'n hoffi Giovanni's.
Dyw'r prisiau ddim yn rhad ond
mae'r pizzas yn dda iawn.

Sam: Wel, diolch yn fawr i ti Ceri.
Dyma'r arian i ti.

Ceri: Diolch!

Sam: Tan tro nesa – hwyl!

Ceri: Hwyl!

Sgwrs 2

Elin: Beth brynaist ti yn y siopau?

Lyn: Dim llawer. Bwyd, cewynnau a
sanau ysgol newydd i'r plant.

Elin: Unrhyw beth arall?

Lyn: Prynais i goffi yn y caffi
– bendigedig!

Elin: Welaist ti rywun?

Lyn: Do, gwelais i Jenny yn y stryd.
Siaradon ni dipyn bach.

Elin: Neis iawn.

Lyn: O, hefyd, prynais i'r esgidiau
yma... a'r trowsus yma.

Elin: Smart iawn. Dw i'n hoffi lliw y
trowsus.

Lyn: Dw i'n mynd i wisgo'r trowsus
heno. Wyt ti'n cofio? Dw i'n
mynd i'r sinema gyda'r merched.

Elin: A dw i'n mynd i gael tecawê
mawr! Dw i'n methu aros!

Es i i'r dre Geirfa

mam-gu – *grandmother*

cae(au) – *field(s)*

castell (cestyll) – *castle(s)*

cawell (cewyll) – *cage(s)*

cylchgrawn (cylchgronau) – *magazine(s)*

glaswellt – *grass, pasture*

sw (sŵau) – *zoo(s)*

doniol – *funny*

ar bwys – *by, beside*

dw i'n dwlu ar – *I love, I really like*

fel arfer – *usually*

yn anffodus – *unfortunately*

Syniad da!

'Dyn ni'n hoffi... Cylchgronau

Many Cylchgronau Cymraeg for children and young adults are published, which cater for all ages and interests. As well as traditional printed cylchgronau such as **Wcw** (for children under 5) and **Y Selar** (for 16-25 year olds), you'll find on-line publications such as **Lysh** <https://www.lysh.cymru/> (aimed at 11-14 year old girls) and **Bore Da** (for Key Stage 2 children in English-medium education), **CIP** (for 7-10 year olds in Welsh-medium education) and **IAW** (for Welsh learners aged 11-18). To access **Bore Da**, **Cip** and **IAW**, visit urdd.cymru. For more information about other cylchgronau Cymraeg, visit your local Siop Gymraeg or go to:

<http://www.gwales.com/magazine/?lang=EN&tsid=2>

Cân - Y Sw (Cyw)

Dewch 'da ni i'r sw-w-w
 Wel am halibalw-w-w
 Dewch gyda ni, ie ti a ni,
 I'r sw-sw-sw!

*Come with us to the zoo-oo-oo
 Well what a hullabaloo-oo-oo
 Come with us, yes you and us,
 To the zoo-zoo-zoo!*

<https://www.youtube.com/watch?v=OYqIOy6rUM0>

Geirfa Anifeiliaid *Animals*

Anifeiliaid anwes *pets*

- ci (cŵn) *dog(s)* • cath(od) *cat(s)* • mochyn (moch) cwta *guinea pig(s)*
- llygoden (llygod) *mouse (mice)* • pysgodyn (pysgod) aur *goldfish*
- bochdew(ion) *hamster(s)*

Anifeiliaid y fferm *farm animals*

- iâr (ieir) *hen(s)* • mochyn (moch) *pig(s)* • dafad (defaid) *sheep* • oen (ŵyn) *lamb(s)*
- buwch (buchod) *cow(s)* • ceffyl(au) *horse(s)* • hwyaden (hwyaid) *duck(s)*

Anifeiliaid y sw *zoo animals*

- pengwin(od) *penguin(s)* • jiráff(od) *giraffe(s)* • eliffant(od) *elephant(s)*
- llew(od) *lion(s)* • teigr(od) *tiger(s)*

Sgwrs

Linda: Helô Sam, sut aeth y gwyliau?

Sam: Da iawn, diolch.

Linda: Aethoch chi i ffwrdd?

Sam: Do. Aethon ni i aros gyda ffrindiau, Carys a Gruff. Maen nhw'n byw yn Sir Benfro.

Linda: Hyfryd. Aethoch chi i lan y môr?

Sam: Do, wrth gwrs! Aethon ni i Draeth Mawr Tyddewi. Mae'n fendigedig. Aethon ni i Fferm Folly hefyd. Mae'r plant yn dwlu ar y pengwinod.

Linda: A fi! Maen nhw'n ddoniol.

Sam: Aethoch chi bant?

Linda: Naddo, arhoson ni gartre.

Ond aethon ni ma's bob dydd - i'r amgueddfa a'r castell a'r parc. Gwnaethon ni goginio a garddio hefyd.

Sam: Wel, amser ysgol nawr.

Linda: A dw i'n mynd i'r gwaith yn anffodus.

Sam: Hwyl, Linda!

Linda: Hwyl, Sam!

Cerdyn post

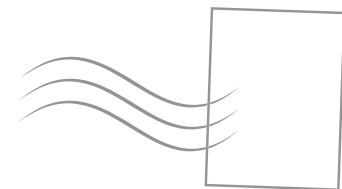
Darllenwch y cerdyn post gyda'ch partner a newidiwch y geiriau sydd wedi'u tanlinellu.

Read the postcard with your partner and replace the underlined words.

Helo Mam-gu!
'Dyn ni'n mwynhau yn Llundain.
Aethon ni i'r sw ddoe. Gwelon ni
anifeiliaid hyfryd. Wedyn aethon ni
i siopa. Prynnon ni deganau newydd.
Mae hi'n dwym yma felly prynodd
Mam het!

Gyda'r nos aethon ni i weld sioe.
Mae'r gwesty yn hyfryd a 'dyn ni'n
bwyta mewn caffis neis bob dydd.

Cwtsh mawr,
Sioned a Lili

Mam-gu
12 Heol yr Eglwys
Pontypridd

Ces i dost i frecwast

Geirfa

anrheg(ion) – *present(s)*

edrycha! – *look!*

eleni – *this year*

y llynedd – *last year*

cyfrifiadur(on) – *computer(s)*

llythyr(au) – *letter(s)*

syrpréis(ys) – *surprise(s)*

caredig – *kind*

lwcus – *lucky*

Syniad da!

Mynd i weld Siôn Corn

Visiting Santa's Grotto is a magical experience for young children, and is a must-do activity for many families in the hectic run-up to Christmas. Ond mae Siôn Corn yn gallu siarad Cymraeg hefyd! Why not visit a Welsh-speaking Santa at a Ffair Nadolig held by your child's school or Cylch? Also, keep an eye out for Christmas activities organised by your local Menter Iaith or Siop Gymraeg to help you celebrate Nadolig yn Gymraeg. Nadolig Llawen!

Cân: Dymunwn Nadolig Llawen

Dymunwn Nadolig Llawen X3
A Blwyddyn Newydd Dda

We wish you a Merry Christmas X3
And a Happy New Year

 https://www.youtube.com/watch?v=jZ-_QzS7QnU

This version of the popular Christmas song can be found on **Hwyl yr Ŵyl** by Mynediad am Ddim, which is available to buy on www.sain.wales or from i-tunes or Amazon.

Llythyr Siôn Corn

Darllenwch lythyr Aled i Siôn Corn ac atebwch y cwestiynau.

Read Aled's letter to Siôn Corn and answer the questions below.

Annwyl Siôn Corn,

Sut dych chi? Aled dw i. Dw i'n chwech oed a dw i'n byw yn Abertawe. Dw i'n hoffi darllen, Lego, pêl-droed a chwarae gemau ar y cyfrifiadur. Dw i ddim yn hoffi rygbi!

Diolch am anrhegion y llynedd. Dych chi'n garedig iawn! Eleni, gaf i set Lego Toy Story os gwelwch chi'n dda? Hefyd, gaf i ddillad pêl-droed Cymru, llyfrau, ceir bach a syrpréis?

Dw i'n mynd i wneud bisgedi i chi, a bwyd arbennig i'r ceirw.

Cariad mawr,
Aled

Cywir / Anghywir? ✓ ✗

Aled is seven years old. ☐

Aled lives in Swansea. ☐

He likes drawing. ☐

He likes rugby. ☐

Beth yw ...

You're very kind!

Football

Welsh football kit

small cars

Geirfa: Y Nadolig

Nadolig Llawen
Merry Christmas

Blwyddyn Newydd Dda
Happy New Year

Siôn Corn
Father Christmas

carw (ceirw)
deer, reindeer

rhestr(i) *list(s)*

sach(au) *sack(s)*

simnai (simneau)
chimney(s)

cinio Nadolig
Christmas dinner

twrci *turkey*

pwdin Nadolig
Christmas pudding

calendr(au) adfent
advent calendar(s)

cyngerdd Nadolig
Christmas concert

ffair Nadolig
Christmas fayre

Mair, Joseff, y Baban Iesu
Mary, Joseph, Baby Jesus

Y Bugeiliaid
The Shepherds

Y Tri Gŵr Doeth
The Three Wise Men

coeden Nadolig
Christmas tree

addurn(iadau)
decoration(s)

angel (angylion) *angel(s)*

seren (sêr) *star(s)*

cerdyn (cardiau) Nadolig
Christmas card(s)

anrheg(ion) Nadolig
Christmas presents

Sgwrs

Mam-gu / Tad-cu: Helo Alys fach,
Nadolig Llawen!

Alys: Nadolig Llawen!

Mam-gu / Tad-cu: Wel, beth gest ti?

Alys: Ces i feic mawr coch, dillad pêl-droed, llyfrau, doli a siocled.

Mam-gu / Tad-cu: Wel wel, rwyf ti'n lwcus!

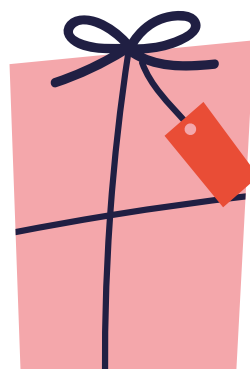
Alys: Ydw, dw i'n lwcus iawn.

Mam-gu / Tad-cu: Pryd codaist ti?

Alys: Ym... eitha cynnar. Pedwar dw i'n meddwl.

Mam-gu/Tad-cu: Pedwar! Wel, wel. Ble mae Mam a Dad nawr?

Alys: Maen nhw'n gwneud coffi. Maen nhw wedi blino.

Mae car gyda fi Geirfa

llyschwaer – <i>stepsister</i>	de – <i>south</i>
bwcio – <i>to book</i>	gefell (gefeilliaid) – <i>twin(s)</i>
ar bwys – <i>beside, by</i>	gogledd – <i>north</i>
bob yn ail – <i>every other</i>	llysfrawd – <i>stepbrother</i>
dramor – <i>abroad</i>	drwg – <i>naughty</i>
o leiaf – <i>at least</i>	pell – <i>far</i>
yn y cefn – <i>in the back</i>	

Syniad da!

Mynd am dro

Mynd am dro with your child is a great activity. As well as enjoying some fresh air and exercise, it's a good opportunity to talk and introduce new vocabulary to your child. Remember to point things out and draw attention to your surroundings – and now you can do some of that yn Gymraeg!

'Edrycha!', 'Drycha!' or simply 'Co!' are used yn Gymraeg to mean 'Look!'.

Cân: Heno Heno

This traditional lullaby, with its simple melody and lyrics, will soothe a little one to sleep in no time! Why not include some Cymraeg in your family's bedtime routine?

hen blant bach – *dear little children*
dime – *halfpenny*

Watch the Caru Canu version here:

<https://www.youtube.com/watch?v=3pII RzINq7o>

Heno, heno, hen blant bach
Heno, heno, hen blant bach
Dime, dime, dime hen blant bach
Dime, dime, dime hen blant bach

Gwely, gwely, hen blant bach
Gwely, gwely, hen blant bach
Dime, dime, dime hen blant bach
Dime, dime, dime hen blant bach

Cysgu, cysgu, hen blant bach
Cysgu, cysgu, hen blant bach
Dime, dime, dime hen blant bach
Dime, dime, dime hen blant bach

Fory, fory, hen blant bach
Fory, fory, hen blant bach
Dime, dime, dime hen blant bach
Dime, dime, dime hen blant bach

Trafod oedran *Discussing age*

Mae Twm yn un oed.
Mae Twm yn ddwy oed.
Mae Twm yn dair oed.
Mae Twm yn bedair oed

Twm is one year old
Twm is two years old
Twm is three years old
Twm is four years old

In Uned 7, we practised using feminine numerals with money (dwy bunt, tair punt, pedair punt). You'll also notice their use with hours in Sgwrs 2 (pedair awr). Yn Gymraeg, we also use the feminine numerals with years and people's ages, as years are feminine. So, it doesn't matter whether you have a boy or a girl: we use feminine numerals when talking about their ages in years.

- Faint yw oedran Gwenan a Guto nawr?
- Mae hi'n ddwy oed ac mae e'n bedair oed.

However, if you have a baby or toddler, you'll need to use the usual numerals too as months are masculine:

Mae Olwen yn dri mis oed heddiw Mae Sam yn un oed a dau fis.

**Remember the soft mutation after yn or 'n ('Mae hi'n wyntog') as well as after dau or dwy.*

Sgwrs 1

Yn yr ysgol

Ifan: Oes brawd neu chwaer gyda ti?

Gwawr: Oes. Mae dau frawd bach gyda fi, Owain a Garan.
Maen nhw'n efeilliaid tair oed. A ti?

Ifan: Mae llysfrwd gyda fi, lanto. Mae lanto yn un deg pump oed. Mae e'n byw gyda ni bob yn ail wythnos.
Dw i'n hoffi chwarae pêl-droed gyda fe.
Mae e'n prynu siocled i fi. Mae e'n cŵl.

Gwawr: Rwyt ti'n lwcus!

Ifan: Ydw, dw i'n lwcus.

Gwawr: Mae Owain a Garan yn swnllyd ac maen nhw'n ddrwg. Dw i eisiau brawd mawr!

Sgwrs 2

- A:** Prynhawn da, gaf i helpu?
- B:** Prynhawn da, dw i eisiau bwcio gwyliau i'r teulu.
- A:** Wrth gwrs. Faint o bobl?
- B:** Pump. Mae tri o blant bach gyda ni: maen nhw'n ddwy, tair a chwech oed.
- A:** Dych chi eisiau mynd dramor?
- B:** Nac ydyn. 'Dyn ni eisiau mynd i ogledd Cymru a 'dyn ni eisiau gwyliau ar y traeth. 'Dyn ni'n hoffi nofio yn y môr.
- A:** Dych chi eisiau aros mewn gwesty neu mewn tŷ?
- B:** Tŷ, plŷs. Mae dau gi gyda ni. Maen nhw'n dod gyda ni ar y gwyliau.
- A:** Dim problem. Faint o ystafelloedd gwely dych chi eisiau?
- B:** Tair, plŷs.
- A:** Iawn. Esgusodwch fi... dw i'n edrych ar y system... Wel, mae un tŷ gyda ni yn Ynys Môn ac un ar bwys Pwllheli.
- B:** Hmm. Mae Ynys Môn yn bell. Mae'r plant bob amser yn dost yn y car, ac mae'r cŵn yn mynd yn grac iawn yn y car. Pwllheli felly!
- A:** Gaf i ofyn... ble dych chi'n byw?
- B:** Caerdydd.
- A:** Mae Pwllheli'n bell hefyd – pedair awr yn y car, o leiaf. Dych chi'n mynd i yrru o Gaerdydd i Bwllheli gyda'r plant a dau gi crac? Dych chi'n siŵr?
- B:** Hmm ...
- A:** Dych chi eisiau gweld tŷ yn y de hefyd? Beth am Sir Benfro?
- B:** Syniad da!

Roedd hi'n braf Geirfa

sach(au) stori – story sack(s)	penderfynu – to decide	gwelltyn (gwellt) – straw(s)
adeiladu – to build	rhuo – to roar	prawf (profion) – test(s)
chwythu – to blow	meddai – said	pren – wood
dringo – to climb	blaidd – wolf	cryf – strong
glanio – to land	carreg (cerrig) – stone(s)	gofalus – careful
	crochan – cauldron	

Syniad da!

Sach Stori

Sachau stori are great resources for young children. Usually, a sach stori contains a story book and objects such as puppets, toys, costumes and props which bring the story to life. Many children learn and retain information better when kinesthetic methods are used, such as role play and movement. Sachau stori can be bought, but it's easy to make your own – and much cheaper! With a little imagination, everyday objects can be used in a fun and interactive way. You'll find plenty of inspiration online on websites such as Pinterest.

Cân: Y Tri Mochyn Bach

Roedd 'na dri mochyn bach efo'i gilydd mewn cwt
A'u Mami wrth ei bodd efo'r tri,
Bob amser dywedai y fam soch soch
Dywedai'r moch bach wi-wi-wi.

*Three little pigs lived together in a sty
And their Mammy loved the three,
The mother always said soch soch
The little pigs said wee-wee-wee*

This song can be found on **Holl Anifeiliaid y Goedwig** by Plu, which is a great collection of Welsh songs for children.

<https://sainwales.com/store/sain/sain-scd2716>

Stori'r Tri Mochyn Bach

Darllenwch y stori yma gyda'ch plentyn

Amser maith yn ôl, roedd tri mochyn bach o'r enw Jac, Bob a Bil. Roedd y tri mochyn bach eisiau adeiladu tŷ.

Penderfynodd Jac adeiladu tŷ o wellt. Adeiladodd e'r tŷ yn gyflym iawn.

Penderfynodd Bob adeiladu tŷ o bren. Adeiladodd e'r tŷ pren yn gyflym iawn hefyd.

Penderfynodd Bil adeiladu tŷ o gerrig. Adeiladodd e'r tŷ yn araf ac yn ofalus. Roedd e'n hyfryd.

Un diwrnod, roedd blaidd mawr drwg yn mynd am dro ar bwys tai y tri mochyn bach. Yn gyntaf, gwelodd e'r tŷ gwellt.

"Helo Mistar Mochyn," meddai'r blaidd. "Gaf i ddod i mewn?"

"Na chei, rwyf ti'n flaid mawr drwg," atebodd Jac.

"Felly, dw i'n mynd i chwythu'r tŷ i lawr!" rhuodd y blaidd, a chwythu'r tŷ gwellt yn fflat i'r llawr.

Wedyn, gwelodd y blaidd y tŷ pren.

"Helo Mistar Mochyn," meddai'r blaidd. "Gaf i ddod i mewn?"

"Na chei, rwyf ti'n flaid mawr drwg," atebodd Bob.

"Felly, dw i'n mynd i chwythu'r tŷ i lawr!" rhuodd y blaidd, a chwythu'r tŷ pren yn fflat i'r llawr.

Wedyn, gwelodd y blaidd y tŷ cerrig.

"Helo Mistar Mochyn," meddai'r blaidd. "Gaf i ddod i mewn?"

"Na chei, rwyf ti'n flaid mawr drwg," atebodd Bil.

"Felly, dw i'n mynd i chwythu'r tŷ i lawr!" rhuodd y blaidd, a chwythu... a chwythu... a chwythu. Ond roedd y tŷ cerrig yn gryf. Felly, dringodd y blaidd i mewn i'r simnai. Ond, cafodd e syrpreis! Glaniodd e mewn crochan o gawl! Rhedodd y blaidd i ffwrdd. Doedd e ddim eisiau gweld y tri mochyn bach eto!

Aeth Jac a Bob i fyw gyda Bil yn y tŷ cerrig, a byw yn hapus am byth.

Geirfa storïau

Amser maith yn ôl *A long time ago*

am byth *for ever*

Un diwrnod *One day*

Sgwrs

Rhiant: Beth sy'n bod, cariad?

Plentyn: Dw i'n dost.

Rhiant: O?

Plentyn: Mae annwyd arna i, ac mae clust dost gyda fi. Dw i'n dost iawn. Dw i ddim yn gallu mynd i'r ysgol heddiw.

Rhiant: Felly dwyt ti ddim yn gallu mynd i barti pen-blwydd Siôn heno? 'Dyn ni'n mynd i fowlio deg. Wyt ti'n cofio?

Plentyn: O... wel...

Rhiant: Oes prawf yn yr ysgol heddiw, cariad?

Plentyn: Oes.

Rhiant: Felly dwyt ti ddim yn dost?

Plentyn: Nac ydw.

Rhiant: O cariad, dyw'r prawf ddim yn bwysig. A heno, 'dyn ni'n mynd i gael amser da yn bowlio deg.

Ble ro'ch chi'n byw ac yn gweithio?

Geirfa

calon(nau) – heart(s)	o hyd – still, always
coedwig(oedd) – forest(s)	rhywbryd – sometime
gafr (geifr) – goat(s)	llystad(au) – stepfather(s)
llysfam(au) – stepmother	ofn(au) – fear(s)
lladd – to kill	anniben – messy
bob amser – every time	byw – alive
gofal plant – childcare	cas – nasty
ei hunan – herself / himself	gwag – empty
llawn / rhan amser – full / part time	hardd – beautiful

Syniad da!

Amgueddfa Cymru

Amgueddfa Cymru is a family of seven museums located throughout Wales. You may have already visited one or more of these museums with your family. Ond wnaethoch chi siarad Cymraeg? Mae llawer o staff Amgueddfa Cymru yn siarad Cymraeg, felly dych chi'n gallu mwynhau diwrnod ma's a siarad Cymraeg. Mae adnoddau (resources) gyda Amgueddfa Cymru i helpu dysgwyr hefyd:

- Llwybrau Llafar Sain Ffagan – <https://amgueddfa.cymru/media/45094/Llwybrau-Llafar.pdf>
- Pwll Mawr – <https://amgueddfa.cymru/geiriauuglo/>
- Yr Amgueddfa Lechi – Camau Cymraeg – https://museum.wales/media/42149/camau_cymraeg_intro.pdf
- Yr Amgueddfa Wlân – Gwau Geiriau – <https://amgueddfa.cymru/gwaugeiriau/>
Entry is free too!

Cân: Cyfri'r Geifr Counting the Goats

This popular folk song is sung at many Eisteddfodau but also in informal Welsh sing-songs.

This version was recorded for Dysgu Cymraeg by singer Siân James.

<https://www.youtube.com/watch?v=X-e-UcMxUOA>

Oes gafr eto? Oes heb ei godro?

Is there another goat? A goat that hasn't been milked?

Ar y creigiau geirwon mae'r hen afr yn crwydro.

On the craggy rocks the old goat is wandering

Gafr wen, wen, wen,

A white white goat

Ie finwen, finwen, finwen,

Yes white lipped, white lipped, white lipped,

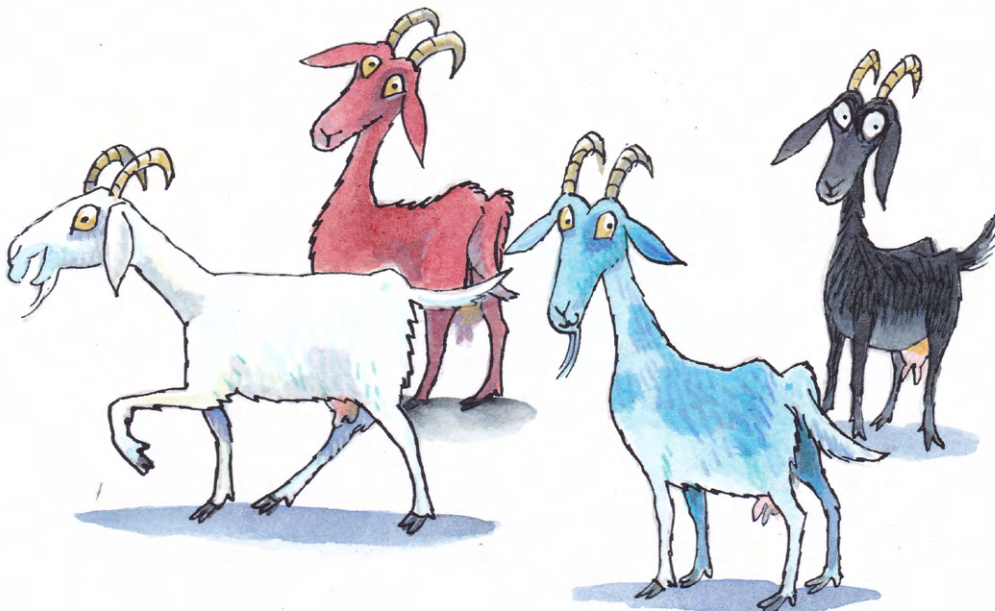
foel gynffonwen, foel gynffonwen,

bald white tailed, bald white tailed,

ystlys wen a chynffon, wen-wen-wen.

A white flank and a tail, white, white, white.

* 'Gwen' is the feminine form of 'gwyn' used in songs and phrases. Don't worry about this.

Stori Eira Wen Rhan 1

Amser maith yn ôl, roedd tywysoges o'r enw Eira Wen. Roedd Eira Wen yn byw gyda'i llysfam, y Frenhines. Roedd y Frenhines yn gas iawn.

Roedd Eira Wen yn hardd. Roedd y frenhines yn hardd hefyd, ac roedd drych hud gyda hi i weld ei hunan. Bob bore, roedd y Frenhines yn gofyn:

"O ddrych hud, pwyl yw'r harddaf yn y byd?"

Roedd y drych bob amser yn ateb, "Ti, wrth gwrs!"

Ond un diwrnod, atebodd y drych: "Eira Wen yw'r harddaf yn y byd."

Doedd y frenhines ddim yn hapus. Felly, aeth hi i weld yr heliwr.

"Heliwr," meddai'r Frenhines, "Dw i eisiau i ti ladd Eira Wen a dw i eisiau gweld calon Eira Wen."

Aeth Eira Wen i'r goedwig gyda'r heliwr. Ond doedd e ddim yn gallu lladd Eira Wen. Roedd hi'n hyfryd. Felly, lladdodd e anifail a rhoi calon yr anifail i'r Frenhines.

Cerddodd Eira Wen yn y goedwig. Roedd hi wedi blino. Gwelodd hi dŷ bach twt. Aeth hi i mewn i'r tŷ bach twt. Roedd e'n wag, ond roedd e'n anniben iawn! Roedd popeth yn fach hefyd. Bwrdd bach, cadeiriau bach a saith gwely bach. Dechreuodd Eira Wen lanhau'r tŷ. Wedyn, aeth hi lan llofft i gysgu mewn gwely bach.

Yna, clywodd hi bobl yn y tŷ. Roedd ofn arni hi. Roedd saith corrach bach yn y tŷ!

"Pwy wyt ti?" meddai un corrach bach.

"Eira Wen dw i. Mae llysfam gas gyda fi. Gaf i aros yma gyda chi? Dw i'n gallu helpu yn y tŷ. Dw i'n gallu coginio."

"Wrth gwrs. Croeso, Eira Wen."

Yn y palas, roedd y Frenhines yn siarad â'r drych.

"O ddrych hud, pwyl yw'r harddaf yn y byd?"

Atebodd y drych: "Eira Wen, mae hi'n fyw o hyd!"

Doedd y Frenhines ddim yn hapus. Felly, gwnaeth hi foddion hud. Yfodd hi'r moddion. Nawr, roedd hi'n edrych fel hen fenyw, ac roedd afal gwenwynig gyda hi...

Geirfa Storïau

tywysoges *princess*
tywysog *prince*
brenhines *queen*
brenin *king*
drych hud *magic mirror*
Pwy yw'r harddaf yn y byd?
Who's the fairest one of all?

palas *palace*
heliwr *hunter*
yn sydyn *suddenly*
corrach *dwarf*
moddion hud *magic potion / medicine*
hen fenyw *old woman*
afal gwenwynig *poisoned apple*

Sgwrs

Siân: Helo Lyn, sut wyt ti?

Lyn: Da iawn diolch, a ti?

Siân: Da iawn hefyd, diolch. Ble rwyd ti'n gweithio nawr?

Lyn: Dw i ddim yn gweithio. Mae tri o blant bach gyda fi a dw i gartre gyda nhw. Cyn cael y plant, ro'n i'n gweithio i'r Cyngor. Oes plant gyda ti?

Siân: Oes, mae dau o blant gyda fi.

Lyn: Wyt ti'n gweithio?

Siân: Ydw. Dw i'n gweithio'n rhan amser. Mae hi'n anodd gweithio

bob dydd gyda phlant bach ac mae gofal plant yn ddurd.

Lyn: Ydy! Wel, dw i'n mynd i gasglu'r plant nawr, ond beth am gael coffi rhywbryd?

Siân: Gwych!

